

eenige methode beschouwd worden, waarop het praedicaat „volgens degelijk en eerlijk koopmansgebruik” van toepassing is. Dit neemt niet weg, dat, wanneer belanghebbende inderdaad in zijn boekhouding het systeem van waardeering gevolgd had, dat thans door hem wordt verdedigd, de Raad van Beroep daarvan niet had mogen afwijken enkel omdat hij dat van den Inspecteur beter achtte, maar alleen wanneer gebleken was, dat het gevolgde systeem niet in overeenstemming was met de regelen van degelijk en eerlijk gebruik.

Daar echter belanghebbende geen bepaald waardeeringssysteem had, dat in den loop der jaren werd toegepast gold het hier slechts de keuze tusschen twee stelsels voor de winstberekening over een bepaald jaar en stond het den Raad van Beroep vrij op praktische gronden het stelsel van den Inspecteur te kiezen.

Ik wil niet treden in een beoordeeling van de in dit arrest ter sprake gebrachte waardeeringssystemen doch er slechts op wijzen dat in dit geval de door de belastingadministratie opgezette waardeeringmethode gehandhaafd werd, daar deze methode geacht werd te zijn volgens „degelijk en eerlijk gebruik”.

M.i. is dit een aannemelijk standpunt; wanneer de administratie van een belastingplichtige zoo gebrekkig is, dat zij geen waarborgen biedt voor een juiste berekening van het inkomen in den loop der jaren, dan moet de belastingadministratie door het vaststellen van normen o.a. betreffende de waardeering der voorraden een basis kunnen leggen waardoor een juiste berekening van het inkomen zooveel mogelijk verzekerd wordt.

Tenslotte nog enkele opmerkingen omtrent een wijziging van een tot dusver gevolgd waardeeringssysteem. Het is duidelijk dat de leider van een bedrijf door een veranderd inzicht of ook wel door bijzondere omstandigheden tot de conclusie kan komen dat het noodzakelijk is tot een ander waardeeringssysteem over te gaan. In verband met ons onderwerp rijst nu de vraag: wordt door den fiscus een dergelijke wijziging geaccepteerd indien dit medebrengt dat daardoor een lagere winst wordt berekend, althans voor het jaar, waarin het systeem gewijzigd wordt.

In het algemeen zou ik willen opmerken, dat voor dergelijke gevallen van de zijde van den fiscus als maatstaf zou moeten gelden: de overtuiging dat de belastingplichtige in deze al of niet te goeder trouw handelt. Indien de goede trouw inderdaad aanwezig geacht kan worden en het nieuw gekozen waardeeringssysteem op goede gronden berust, dan zal de fiscus zich daarbij moeten aansluiten, waarbij dan nog als voorwaarde gesteld kan worden, dat het nieuw gekozen systeem in de toekomst consequent zal worden toegepast.

Komt dit standpunt in de praktijk ook tot zijn recht? De hierboven reeds aangehaalde ministerieele resolutie van 11 December 1918 gaat zeer zeker in deze richting: de belastingadministratie sluit zich aan bij een gemotiveerde wijziging in het waardeeringssysteem.

In de gepubliceerde jurisprudentie worden enkele gevallen van dezen aard behandeld; bepaald markante uitspraken heb ik niet kunnen vinden. Een arrest van 27 Mei 1925 behandelt het geval (betreffende de O.W.-belasting) van een N.V., welke handel dreef in onroerend goed. Tot dusver had men als systeem voor de waardeering der onroerende goederen gevolgd: het taxeren van de reële waarde op den balansdatum. Voor het in bovengenoemd arrest behandelde jaar wilde de N.V. daarvan afwijken door het onroerend goed te waardeeren volgens de balanswaarde van het vorig jaar of tegen kostprijs; ondanks mogelijke waardestijging. In het bedoelde arrest wordt gezegd, dat een dergelijke afwijking voor een bepaald jaar ten nadeele van den fiscus niet kan worden geaccepteerd. Men krijgt

den indruk, dat het element van de goede trouw in dit geval niet geheel aanwezig geacht werd.

In een arrest van 16 Juni 1926 in een soortgelijk geval behandeld. Het betrof daarbij een huizenhandelaar (natuurlijk persoon). Deze had tot nu toe gevolgd het systeem van waardeering der huizen tegen kostprijs. Voor het betreffende jaar wenschte hij op twee nieuw gebouwde perceelen een bedrag af te schrijven. De Raad v. Beroep was daarmee niet accoord gegaan, daar „het in strijd was met het tot nu toe gevolgde systeem en de verandering niet door bijzondere omstandigheden gerechtvaardigd was.” De Hooge Raad ging niet principieel op deze zaak in.

Door den Raad van Beroep werd dus de overweging gesteld, dat de verandering in het waardeeringssysteem door „bijzondere omstandigheden” gerechtvaardigd moet zijn. Het is mogelijk, dat deze overweging in het speciale behandelde geval grond had, doch in het algemeen gaat deze eisch m.i. zeker te ver.

P. K. NIEKERK

5e INTERNATIONAAL CONGRES VOOR WETENSCHAPPELIJKE BEDRIJFSORGANISATIE

Wij meenen in het belang van het accountantsberoep te handelen, als wij in ons blad de aandacht vestigen op bovengenoemd congres en de lezers opwekken tot deelneming daaraan.

Tot de bij dit congres samenwerkende organisaties behooren ook het *Nederlandsch Instituut van Accountants*, de *Nederlandsche Organisatie van Accountants*, de *Nederlandsche Bond van Accountants* en de *Vereeniging van Academisch gevormde Accountants*; de besturen dier vereenigingen hebben aldus blijk gegeven, dat zij den arbeid van deze congressen van groote beteekenis achten, ook voor de accountants. Er is op dit gebied door de accountants een groote achterstand in te halen; wel is de belangstelling voor de vraagstukken der organisatie gestadig groeiende, maar het algemeene inzicht, dat een groot deel dier problemen liggen op het arbeidsveld van den accountant, is er nog niet. Wij hopen, dat de Nederlandsche accountants de thans geboden gelegenheid om met den internationalen arbeid op dit gebied kennis te maken, zullen aangrijpen; daarvan zal naar wij vertrouwen, een stimulans uitgaan voor een versterkte belangstelling in de toekomst.

Hoewel wij reeds in het vorige nummer, door het inleggen van een afzonderlijk drukwerkje, de lezers in kennis stelden met de bijzonderheden der inrichting van dit congres, laten wij hier onder nog eens de voornaamste gegevens volgen, benevens enige mededeelingen, die men in het bovengenoemde drukwerk niet zal aantreffen.

Het Congres zal worden gehouden te Amsterdam van 18—23 Juli 1932, in het Koloniaal Instituut.

Het Nederlandsch Instituut voor Efficiency werd door het Comité International de l'Organisation Scientifique (C.I.O.S.) uitgenoodigd, om zich te belasten met de regeling.

Het C.I.O.S. bestaat uit vertegenwoordigers van Vereenigingen uit verschillende landen, die zich bezighouden met bestuering van en propaganda voor wetenschappelijk bedrijfsbeheer. Er zijn een twintigtal landen aangesloten.

Het eerste Congres werd gehouden in 1924 te Praag, het tweede in 1925 te Brussel, het derde in 1927 te Rome, het vierde in 1929 te Parijs.

De belangstelling voor deze samenkomsten nam steeds toe. Te Praag waren nog slechts 9 landen vertegenwoordigd, te Brussel reeds 30, te Rome 36. Het aantal deelnemers, dat op

het laatst genoemde congres reeds gestegen was tot \pm 1300, beliep te Parijs ca. 1500.

In 1929 werd door het C.I.O.S. besloten, dat het tijdperk van het houden van congressen van algemeenen aard geacht moest worden voorbij te zijn. Tot en met het congres te Parijs konden referaten over ieder willekeurig gekozen onderwerp worden ingezonden. Thans werd besloten, dat, te beginnen met het congres van 1932, te Amsterdam te houden, er een klein aantal te voren aan te wijzen onderwerpen in studie zou worden genomen.

In September 1929 had daarop een vergadering plaats, in het Institut International d'Organisation Scientifique te Genève, van de Algemeene Secretarissen der nationale comités en de voornaamste officieele correspondenten van het C.I.O.S. samengeroepen door zijn Secretaris-generaal, waar verschillende besluiten werden genomen omtrent de wijze, waarop het congres 1932 zou worden gehouden.

In overeenstemming met deze besluiten, werden de volgende onderwerpen gekozen voor het a.s. congres:

1. Bestaan er in industrie, landbouw en handel standaardmethoden voor de bepaling van den kostprijs? Welke zijn deze, en welke zijn de resultaten van de toepassing?
2. De begroting beschouwd als basis voor de vaststelling en de controle op de credieten door de banken verstrekt.
3. Marktanalyse voor courante producten, welker afzet met behulp van de reclame tot stand wordt gebracht.
4. Hoe moet in een bedrijf de technische en geestelijke opleiding van het toezichthoudend personeel georganiseerd worden met het oog op de toepassing der rationalisatie?
5. Welke zijn de materiele en psychologische factoren, waarmee men rekening moet houden bij het ontwerpen van een rationeel systeem voor de bevordering van het personeel, en tot op welke hoogte heeft men daar reeds rekening mee gehouden in particulier bedrijf en openbare diensten?
6. Op welke wijze moeten de programma's van het onderwijs worden ingericht, opdat de beginselen der rationalisatie door het onderwijs worden verbreid; hoe zal in verband daarmee de opleiding van het onderwijzend personeel moeten worden?
7. Welke zijn, vergelijkenderwijze beschouwd, de voordeelen, verbonden aan de verschillende methoden, welke toegepast worden teneinde den werknemer te interesseeren voor de vergroting van zijn werkprestatie?
8. De bepaling van standaards ten behoeve van de vaststelling der begroting van kosten in geld, in tijd en in energie voor de gezinshuishouding.
9. Het vraagstuk van de distributiekosten in den tusschenhandel en de waarde van den goederenvoorraad, in het bijzonder beschouwd tegenover de omzetsnelheid van den voorraad.
10. Voorbereiding, verdeeling en controle van den arbeid in den landbouw.
11. De vormen, die de rationalisatie-methoden moeten aannemen in industrieën, die continu een enkel product vervaardigen, die een gestandariseerd product in groote series maken, die in kleine series werken of die zich op afwisselend fabrikaat toeleggen.
12. Hoe kunnen wetenschappelijke normaalprestaties voor kantoorwerkzaamheden worden vastgesteld en hoe kan daar een rechtmatige vaststelling van de beloning mee verbonden worden?

De beperking tot een betrekkelijk gering aantal onderwerpen moet het mogelijk maken tot een grondige behandeling te geraken.

De onderwerpen zijn zóó gekozen, dat zij de aandacht zullen

trekken van hen, die belang stellen in de toepassing van de moderne methoden in industrie, handel, bankwezen, landbouw, onderwijs en gezinshuishouding. De prae-adviezen zijn ingezonden door bemiddeling van de landelijke vereenigingen; er zijn er uit alle landen, die bij C.I.O.S. zijn aangesloten. In Nederland werden voor alle onderwerpen prae-adviseurs bereid gevonden een referaat te schrijven.

De prae-adviezen zullen tijdig voor den aanvang van het Congres aan de deelnemers worden toegezonden; de verzending zal vermoedelijk medio Mei aanvangen. De gezamenlijke referaten geven een overzicht van de ontwikkeling van het moderne bedrijfsbeheer, dat in geen enkele andere publicatie wordt aange troffen. Zij zijn grootendeels geschreven in het Fransch, Duitsch of Engelsch en zullen ongeveer 800 bladzijden beslaan (210×297 , geïllustreerd). *Daar de oplaag beperkt moet worden, ten gevolge van de algemeene omstandigheden, is inschrijving vóór 15 Mei noodzakelijk om van toezending verzekerd te zijn.* Ook wie niet het Congres bezoekt, doch wel de uitgaaf wenscht te bezitten, moet zich als Congres-deelnemer laten inschrijven; dit geldt ook voor bibliotheken en andere instellingen.

Alles zal in het werk gesteld worden, om de discussies zoo vrucht dragend mogelijk te doen worden, o.a. door het opdragen van het voorzitterschap aan Nederlandsche voorzitters, die van het betrokken onderwerp goed op de hoogte zijn, terwijl voor elk onderwerp tevens een Nederlander de besprekingen zal inleiden. Er zullen steeds twee zittingen tegelijkertijd worden gehouden. De indeeling zal echter zoo zijn, dat iedere groep deelnemers (industrielen, vertegenwoordigers van overheidsbedrijven en diensten, landbouwkundigen, enz.) de gelegenheid zal hebben de discussies over de voor haar belangrijkste onderwerpen te volgen. De tijden, waarop de verschillende onderwerpen in behandeling zullen komen, zullen tijdig worden bekend gemaakt. De zittingen vinden plaats in het Koloniaal Instituut.

Het lidmaatschap van het Congres bedraagt *f* 15.—. Daarvoor ontvangt men een stel prae-adviezen en een toegangskaart, met het recht aan de discussies deel te nemen.

Aan de Nederlandsche deelnemers zal worden gevraagd hun bijdrage vrijwillig te verhoogen, om te helpen in het dekken van de kosten, en wel tot een bedrag van *f* 25.—. Zij ontvangen daarvoor dan één stel prae-adviezen en twee toegangsbewijzen. Familieleden van deelnemers aan het Congres, die geen prae-adviezen wenschen te ontvangen betalen *f* 2.50.

Studenten hebben toegang tot het Congres voor *f* 2.50; zoo zij een stel prae-adviezen wenschen te ontvangen, betalen zij in totaal *f* 12.50.

De oplaag van de prae-adviezen zal worden beperkt tot het aantal inschrijvers. Wie zekerheid wil hebben een exemplaar te ontvangen, wordt verzoekt zijn inschrijvingsbiljet in te zenden vóór 15 Mei, aan het secretariaat van het Congres, Heerengracht 209, Amsterdam-C. Het verschuldigde bedrag kan worden overgemaakt op de rekening van het Congres bij de Kasvereeniging te Amsterdam, of bij het Gemeente-Girokantoor te Amsterdam (postgiro 13500) No. i 333.

Inschrijvingsbiljetten worden op aanvraag door het secretariaat toegezonden.

Wij laten tenslotte volgen een opgaaf van de samenstelling van de belangrijkste Commissies:

Uitvoerend Comité.

Prof. Th. Limperg Jr., President.	} Tevens Bureau van het Congres.
Ir. B. W. Berenschot,	
Algemeen-rapporteur.	
Ir. V. W. van Gogh,	
Algemeen-secretaris.	Adres van den Algem.-Secretaris: Heerengracht 209, Amsterdam C. Tel. 49964.

Ir. F. Donker Duyvis
H. Keegstra.
Ir. J. Muysken.
James Polak.
Ir. H. Steketee.

Commissies voor de zittingen.

Voor ieder onderwerp zijn aangegeven: Voorzitter, Inleider van het debat en Secretaris.

Onderwerp 1. G. P. J. Hogeweg. James Polak. Mr. C. T. de Vries Robbé.	Onderwerp 7. Ir. E. Hijmans. Ir. J. Muysken. Dr. Ir. B. Bölger.
Onderwerp 2. Prof. Mr. Dr. L. Triebels. Mr. H. F. van Leeuwen. W. J. H. Blijdenstein.	Onderwerp 8. Mevr. E. J. van Waveren-Resink. (nader op te geven). (nader op te geven).
Onderwerp 3. C. H. van der Leeuw. H. van Haagen. G. J. A. Jammink.	Onderwerp 9. Prof. H. A. Kaag. J. J. R. Schmal. E. Fischel.
Onderwerp 4. Ir. W. Maas Geesteranus. Dr. Ir. J. J. Borren. P. A. Wernink Jr.	Onderwerp 10. Dr. H. J. Lovink. Ir. P. A. van den Ban. P. L. Kleiburg.
Onderwerp 5. Prof. Dr. Ir. J. Goudriaan Jr. W. M. Palm. D. W. Stork Jr.	Onderwerp 11. Prof. Ir. D. Dresden. Ir. J. M. Louwerse. Ir. P. M. Duyvis Jr.
Onderwerp 6. Prof. Ir. P. Landberg. Ir. G. Hofstede Koopman. Ir. C. Beets.	Onderwerp 12. Dr. Ir. Th. van der Waerden. Drs. Abr. Mey. Mr. A. E. André de la Porte.

Commissie voor de Excursies, enz.

Ir. J. Muysken, Voorzitter. M. H. Claringbould. J. P. de Haan. G. W. Frese. Dr. Ing. N. A. Halbertsma. W. A. Hamelberg. Dr. K. F. O. James. C. B. Posthumus Meyjes. Ir. J. F. R. van de Wal. Ir. V. W. van Gogh, Secretaris.

Perscommissie.

Dr. J. F. van Oss, Voorzitter. Dr. G. Brackel. Wouter Hulsteyn. M. Pimentel. Dr. A. Sternheim. J. H. Textor. Ir. V. W. van Gogh, Secretaris.

LASTIGE GEVALLEN

De bedoeling van deze rubriek is gelegenheid te bieden lastige gevallen, die zich in de praktijk den accountant in zijn beroep voordoen of kunnen voordoen, — lastig, omdat er een onoplosbare tegenstrijdigheid tusschen theorie en praktijk schijnt te bestaan — hier ter sprake te brengen, resp. ter oplossing aan den lezer voor te leggen. De Redactie doet een voortdurend beroep op allen, die op zulke „gevallen” stuiten, om ze te formulieren en bij den Secretaris in te zenden.

Lastig geval XII

In hoeverre is de accountant verantwoordelijk voor mede-

deelingen van financieelen aard, voorkomende in een jaarverslag, waarin tevens een door hem goedgekeurde jaarrekening voorkomt?

Geval a

In een jaarverslag van een verzekeringsmaatschappij, waarin een door den accountant onderteekende balans en verlies- en winstrekening voorkomen, wordt een overzicht verstrekt (niet door den accountant onderteekend) van de onkosten der verschillende rubrieken per f 1000.— verzekerd kapitaal. De opstelling is zoodanig, dat er zou kunnen worden geconcludeerd, dat het bedrijf zeer economisch wordt gevoerd. Achteraf blijken deze cijfers te zijn geflatteerd.

Geval b

Het totaalbedrag van den fondsenstaat in zulk een jaarverslag sluit weliswaar aan op het bedrag van „Effecten” volgens de balans, doch, teneinde een extra „conservatief” beeld te geven, zijn verscheidene nominale waarden hooger opgevoerd dan de werkelijkheid en tegen een lagere koers omgerekend.

Collega X is van meening, dat men het den accountant niet mag aanrekenen, dat hij de vele specificaties in het jaarverslag, voor zoover niet door hem onderteekend, niet heeft gecontroleerd. In geval a. verwacht niemand van hem, dat hij deze technische gegevens napluist. In geval b. zal hij goed doen, dergelijke staten voortaan mede te onderteekenen en het gedrukte jaarverslag er op na te zien, doch in ons geval is hij niet in gebreke.

Collega Y verwijt den accountant, dat hij zijdelings medeplichtig is aan het opwekken van meer vertrouwen dan de verzekeringsmaatschappij verdient. Bij een verzekeringsmaatschappij zijn het juist vaak de detailspecificaties, welke vertrouwen wekken.

In geval a. zoowel als in geval b. is m.a.w. de accountant in gebreke. Het is zijn plicht vóór de publicatie zich van de juistheid dezer staten te vergewissen. (Het geval, dat desondanks het gepubliceerde daarvan afwijkt, blijft hier buiten beschouwing).

Collega's X en Y zijn twee antipoden. Hoe denkt U er over?
I. ROET JZN.

Nog een beantwoording van

Lastig geval No. XI. Mag een accountant een balans, waarin steekpenningen verwerkt zijn, zonder voorbehoud teekenen?

In het gegeven geval moet m.i. worden aangenomen dat een zelfstandige actie van den accountant niet mogelijk is.

Door vast te stellen dat Commissarissen inderdaad de provisieposten onderzoeken, heeft de accountant de uiterste grens van zijn werkzaamheden, n.l. die welke bepaald wordt door zijn menscheijk kunnen, bereikt.

Men weet voor het aanvaarden van de opdracht, of in ieder geval na de eerste controle-periode, dat bedoelde posten in de boekhouding voorkomen; een voorbehoud is dus hier niet op zijn plaats. Men zal óf de opdracht moeten weigeren, eventueel zich terugtrekken na de controle over het eerste boekjaar, óf moeten teekenen zonder voorbehoud.

De vraag rijst dus wiens belangen door de teekening van de jaarrekening zonder voorbehoud zouden kunnen worden geschaad.

Het gevaar bestaat, dat de steekpenningen niet aan de door de Directie genoemde personen zijn betaald, doch b.v. ten eigen bate zijn aangewend, zoodat de uitgaafpost niet gedekt is door een prestatie ten bate van de vennootschap.

Het gevolg zou zijn, dat de jaarrekening een te laag winst-saldo aanwijst. Hierdoor kan nimmer gedupeerd worden de-